

27.01.2012

Paszyn. Historia wsi

autor: szkolawpaszynie

Paszyn jest wsią położoną w Małopolsce w powiecie nowosądeckim. Terytorialnie podlega pod gminę Chełmiec. Leży na południowych stokach Gór Grybowskich, zaliczanych do Beskidu Niskiego. Przez wieś przepływają dwa potoki, będące prawobrzeżnymi dopływami rzeki Łubinki. Wieś liczy ok. 2220 mieszkańców.

Miasto najbliżej Paszyna to Nowy Sącz. Na świecie Paszyn jest znany przede wszystkim z twórczości ludowej, czyli rzeźbionych w drewnie świątków i malarstwa na szkle. Wieś założyli mieszcianie sądecki i to oni byli pierwszymi osadnikami.

Pierwsze wzmianki o Paszynie datuje się na połowę XIV wieku. Szczególnie ważny dla historii wsi jest przywilej nadany Piotrowi Kurowskiemu przez rajców i pospólstwo miejskie w Nowym Sączu w 1365 roku. Dokument ten świadczy o tym, że Paszyn był już wówczas dobrze rozwiniętą wsią. Mówi on o przywilejach, obowiązkach i powinnościach sołtysa, a także kmieci paszyńskich. Przywilej dla Jana z Kurowa w łacińskim oryginale jest zamieszczony w Kodeksie Dyplomatycznym Małopolski.

Paszyn w czasach Długosza to wieś położona w parafii Nowy Sącz, będąca posiadłością rajców sądeckich. Sołectwo od XVI wieku było oddawane w czasowe dzierżawy. O „sołtystwie” paszyńskim dowiadujemy się z lustracji z 1615 roku.

Folwark utworzony na sołectwie przekształcił się z czasem (w drugiej połowie XVII wieku) w folwark pański, a pamięć o sołectwie zaczęła znikać, chociaż wykazywały je nadal rejestry podatkowe.

Paszyn od początków swego istnienia, podobnie jak Piątkowa, Falkowa, Gołąbkowice, Żeleźnikowa i Roszkowice, był wsią miejską. Budżet miasta był zasilany z czynszu dzierżawnego z tych wsi. Ważnym źródłem dochodów Nowego Sącza był las miejski w Paszynie. Drzewo kupowali przeważnie Żydzi zajmujący się handlem drzewnym.

W czasie drugiej wojny światowej wywieziono na przymusowe roboty do Niemiec ponad 50 młodych mieszkańców Paszyna, a kilku znalazło się w obozach koncentracyjnych. Na Jodłowej Górze stacjonował oddział partyzancki „Mąka”, liczący ponad 30 ludzi, dowodzony przez ppor. Stanisława Kruczka, nauczyciela z Barcic. W październiku 1944 roku Niemcy zorganizowali obławę na partyzantów na Jodłowej Górze. W latach 1963–1964 ukończono elektryfikację wsi i szkoły. W 1967 roku w Paszynie została założona Ochotnicza Straż Pożarna.